

Програмові вимоги із навчальної дисципліни
«ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ, ЮВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ
ТА ПРОБАЦІЯ»

для студентів денної та заочної форми навчання
ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю «Право» (081)

Розділ 1. Змістовий модуль 1. Відновне правосуддя

Тема 1. Відновний підхід та відновне правосуддя: використання світового досвіду чи вітчизняна правова спадщина

1. Поняття відновного підходу та відновного правосуддя.
2. Розуміння злочину, ключових фігур процесу, жертви, мети процесу, спричиненої шкоди, зв'язку порушника із громадою, відповідальності, причин, що породжують злочин, визначення боргу, стосунків між учасниками відповідно до офіційного та відновного підходів.
3. Сприйняття злочину і покарання за стародавньою традицією українського судочинства (окремі джерела української правової спадщини).
4. Світовий досвід застосування відновних практик та доцільність і шляхи його імплементації до національного законодавства.

Тема 2. Парадигма правосуддя: карна та відновна віхи

5. Правосуддя як парадигма.
6. Застосування карної та відновної віхи парадигми правосуддя: аргументи та контраргументи.
7. Відновлення рівноваги за логікою карного та відновного підходів.
8. Погляди Томаса Куна («Структура наукових революцій»).
9. Погляди Говарда Зера («Зміна об'єктиву»).
10. Погляди Мартіна Райта («Відновне правосуддя – шлях до справедливості»).
11. Погляди Роберта Маккейна, Іво Ерстена («Реконструкція зв'язків у суспільстві – медіація і відновне правосуддя у Європі») щодо існування окремих парадигм.
12. Медіація потерпілих і правопорушників.
13. Сімейні конференції.
14. Кола правосуддя.

Тема 3. Примирення сторін у кримінальному провадженні: форми та наслідки

15. Угоди у кримінальному провадженні.
16. Угода про примирення.
17. Ініціювання та укладення угоди.
18. Зміст угоди про примирення.
19. Наслідки укладення та затвердження угоди.
20. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди.
21. Вирок на підставі угоди.
22. Наслідки невиконання угоди.

Тема 4. Моделі та форми примирення у приватно-правових спорах

23. Моделі медіації за роллю медіатора.
24. Класифікація моделей медіації за суб'єктом медіатора (посередника).
25. Моделі медіації за стадіями конфлікту.
26. Моделі медіації за методом і ставленням до медіаційного процесу.
27. Правила та етапи медіаційної процедури.
28. Договірні та організаційні форми реалізації медіації.

Тема 5. Застосування примирювальних процедур у окремих видах спорів: господарських, цивільних, корпоративних тощо

29. Медіація у спорах про право власності та інші речові права.
30. Примирювальна процедура у спорах про захист особистих немайнових прав фізичної особи та у спорах про право інтелектуальної власності.
31. Ефективність медіаційної процедури при вирішенні господарських спорів.
32. Медіація у спорах з корпоративного управління.
33. Примирювальна процедура у справах про банкрутство.

Розділ II. Змістовий модуль 2. Ювенальна юстиція.

Тема 6. Реститутивна, реабілітаційна, пацифікаційна та ресоціалізаційна функції ювенальної юстиції. Принципи ювенальної юстиції. Контраргументи щодо ювенальної юстиції.

34. Поняття ювенальної юстиції та її завдання.
35. Реститутивна, реабілітаційна, пацифікаційна та ресоціалізаційна функції ювенальної юстиції.
36. Принципи ювенальної юстиції.
37. Аргументи та контраргументи щодо ювенальної юстиції.

Тема 7. Міжнародні стандарти у кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх.

38. Поняття та значення міжнародних стандартів у кримінальних провадженнях щодо неповнолітніх.
39. Мінімальні стандартні правила ООН щодо відправлення правосуддя стосовно неповнолітніх («Пекінські правила»).
40. Конвенція про права дитини.

Тема 8. Особливості досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень щодо неповнолітніх.

41. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх.
42. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх.
43. Комплексна психолого-психіатрична і психологічна експертиза неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.
44. З'ясування умов життя та виховання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.

45. Участь законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.

46. Порядок виклику неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.

47. Допит неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.

48. Участь законного представника, педагога, психолога або лікаря в допиті неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого.

49. Застосування до неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу.

50. Передання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого під нагляд.

51. Виділення матеріалів в окреме провадження щодо кримінального правопорушення, вчиненого неповнолітнім.

52. Тимчасове видалення неповнолітнього обвинуваченого із залу судового засідання.

53. Участь у судовому розгляді представників служби у справах дітей та уповноваженого підрозділу органів Національної поліції.

54. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

55. Порядок застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності.

Тема 9. Ювенальна превенція та служби у справах дітей. Відновні практики у громадах. Досвід Сімейних конференцій та Кіл примирення.

56. Ювенальна превенція та служби у справах дітей: правова основа діяльності, повноваження і порядок взаємодії.

57. Мета та види відновних практик у громадах з участю неповнолітніх.

58. Коло як одна із найпоширеніших моделей відновного правосуддя з участю неповнолітніх.

59. Характеристика основних завдання Кола:

- залучення до правової системи ширшого кола учасників;
- створення надійної мережі підтримки для правопорушника, що сприятиме його реінтеграції в громаду;

- конструктивне розв'язання конфліктів;

- побудова стосунків між членами громади.

60. Стадії процесу Кола: прийняття, підготовка, збір, відстеження результату.

61. Переваги застосування Кіл відновного правосуддя.

62. Почуття відторгнення як поштовх до протиправного вчинку: розгляд теорії підліткової злочинності «juvenile delinquency» (від латинського «повністю самотній») в розрізі Кіл примирення.

63. Обмеження використання Кіл відновного правосуддя.

64. Сімейна конференція як одна із форм відновних практик та шлях до подолання кризи системи правосуддя: в розрізі роботи із неповнолітніми (на прикладі Нової Зеландії).

65. Характеристика сімейних конференцій як унікальної форми здійснення правосуддя, яка базується на двох основних припущеннях: почуттів сорому і

провини (без стигматизуючого або тавруючого характеру) та прийняття відповідальності за власні дії.

66. Розуміння реінтеграційного сорому у працях Джона Брейтуейта.

Розділ III. Змістовий модуль 3. Пробація.

Тема 10. Історія виникнення пробації. Опис національної моделі пробації.

67. Національна модель пробації, яку розроблено з урахуванням стандартів пробації, викладених у Рекомендації СМ /Res(2010)1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про Правила Ради Європи про пробацію.

68. Національна система пробації:

- досудова пробація;
- наглядова пробація;
- пенітенціарна пробація.

69. Пробація щодо неповнолітніх.

70. Порядок залучення волонтерів пробації.

71. Вимоги щодо претендентів на посади працівника пробації.

72. Стратегія розвитку пробації в Україні.

Тема 11. Мета, завдання, підстави, види пробації, правовий статус персоналу органу пробації та суб'єктів пробації. Досудова доповідь.

73. Законодавство у сфері пробації.

74. Розуміння сутності понять: пробація, волонтер пробації, досудова доповідь, пробаційний нагляд, орган пробації, політика у сфері пробації, персонал органу пробації, пробаційна програма, суб'єкти пробації.

75. Мета, завдання, підстави, принципи та види пробації.

76. Процесуальний статус представника персоналу органу пробації та його повноваження на різних стадіях кримінального процесу.

77. Порядок підготовки досудової доповіді та її проголошення: міжнародний досвід та національна практика.

78. Діяльність Центрів пробації та реалізація ними пробаційних програм.

Підсумковий контроль – залік

**Професор кафедри кримінального права і кримінального процесу
д.ю.н., професор**

І.В. Басиста

**Доцент кафедри ЦПП
кандидат юридичних наук, доцент**

І.О. Турчак